

Når en alkoholiker intetanende drak brændevin hvori en snog havde løbet sig til døde, fik han afsky for spiritus (o. 1830ff; 14).

Det var meget brugt at give kvæg med trommesyge (kolik) et brændt og pulveriseret snogeskind (15). En snogeham muret ind over stalddøren skulle værne mod kalvekastning (SSlesvig; 16).

LITTERATUR: (1) 219 7,1238; (2) 160 1906/23: 294; (3) 160 1906/30: 1012; (4) 160 1906/23: 877; (5) 388 (Humble); sml. 149 1,1890,228; 168 1, 1927,64; 2,1928,43-45,107f; (6) 464 9,52; 296f 135; 160 1906/23: 2682 (1925),3271; (7) 74 209; (8) 73 59,96; (9) 934 10,1910,19; (10) 160 1906/23: 3031 (1921); (11) 847c 117; 160 1906/23: 294; (12) 296f 136; (13) 160 1906/23: 3307; (14) 847c 130; 160 1906/23: 294,333; (15) 464g 6.2,476; 74 166; 167 1936,64 (1640); (16) 160 1930/1: 3341.

VARSLER

At drømme om snoge varsler lykke (1) eller spektakel (NVFyn; 2). Lige så mange æg man spiser i påsken, lige så mange snoge får man at se den sommer (SSjælland; 3) sml. s. 329.

Der kommer regn eller blæst, hvis en snog kryber over vejen foran én (Sønderjylland; 4), når snogene samler sig i bundter (Svendborg) eller ligger og soler sig (5), eller man om sommeren ser mange snoge; sker dette i høsten, skal bonden skynde sig at køre kornet hjem (6).

Løber der mange snoge omkring i meget varmt vejr varsler det oftest uvejr (7), kommer snogene hyppigt frem fra deres skjul kan der ventes varmt og tørt vejr (1840; 8).

LITTERATUR: (1) 464f 3.2,159; (2) 160 1906/23: 948; (3) 436c 83; (4) 488; 160 1906/23: 3271, 3287; (5) 160 1906/23: 1022 (1911); 874b 146; (6) 464f tb. 3,207; 794 7,141; (7) 882 5,1796,95; (8) 806 40.

ORDSPROG, TALEMÅDER; FABEL

Hvor snoge får hovedet ind får de snart halen bagefter (1).

Han er så glad som havde han ædt en snog (2); fiskermundheld: den som er bidt af en snog er bange for en ål (3).

Snog = krybende, slesk, listig person, »en glat snog« (4); lille snaps (5); hofsnog = i 1700-t en krybende, smigrende, intrigant hofmand (6), nu

Selv en munk kunne ty til folkemedicinen, når det gjaldt akut tandpine: et afkog af snogens ham i vin skulle stille smerten. Maleri af Carl Bloch, 1871.

brugt om journalist med kongehuset som speciale (7); bulmesnog = nedsættende om kvinde (1800-t; 8); at snoge = liste omkring, krybe, sno sig (9).

En mand gik gennem højt græs og kom til at træde på en snog, der snoede sig om hans ene ben. Han bad snogen stå af, men det ville den ikke før manden traf en, som kunne sige, at gode gerninger lønnes vel.

De mødte en gammel kørehest og spurgte den. »Nej«, svarede hesten, »da jeg var ung og kunne arbejde, havde jeg gode dage, men nu må jeg selv søge min føde«. Snogen: »Dér ser du, gode gerninger lønnes ikke vel, og nu stikker jeg dig ihjel«. Manden bad den vente lidt, måske fandt de en anden, som bekræftede, at gode gerninger lønnes vel. De kom til en gammel dragonhest. »Nej«, sagde den, »jeg havde det godt, da jeg var i kongens tjeneste, men nu er jeg gammel og må trælle for mit brød«. Snogen ville igen stikke manden ihjel, og atter bad han så mindeligt om at vente. De gik videre og traf en mand. »Ja«, sagde han, »lad os nu sætte os og snakke om det, men først må snogen stå af benet, ellers kan jeg ikke tale med dig«. Snogen stod af, og i det samme fik den et slag, så den næsten døde. Den fremmede mand spurgte snogen, om den mente, at gode gerninger lønnes vel. »Nej«, svarede snogen, »for selv om jeg gjorde en velgerning og stod af mandens ben, får jeg nu min død for det«. Og det gjorde den, manden slog den helt ihjel (10); sml. hugorm s. 350.

LITTERATUR: (1) 561 nr. 3384; (2) 464c 89; (3) 572 nr. 2949 iflg. 561 2,198; (4) 659 20,1170-74; (5) 105 3/4 1932; (6) 659 8,351; (7) 23 74; (8) 659 3,108 (Oehlenschläger); (9) 659 20,1170-74; (10) 283b 124.

PROSA OG POESI

En snog [ligger] og slikker solskin. Dens blanke, skællede krop skinner, som havde den nylig fået en gang skosvørte *Hans Hvass* (1).

Den sorte snog glider lydløst gennem græsset; får den øje på noget, den er bange for, rejser den det lille hoved med de kloge øjne, tungen spiller i munden på den *Christian Olsen* (2), gabet åbnes, som en gammel udtjent støvle, underkæben er sålen, som er gået fra. *Ole Vinding* (3). Noget frækt og forslagent præger dette slangehoved. Den flade pande og de store gule pletter, tilløbet til en snude og de synlige mundvige, der forråder det vældige gab, får alt koldblodigt småkryb til at skælve af skræk *Svend Fleuron* (4).

Det ser ud, som om snogen med sin lange krop er ved at sy marken sammen, som om den syr en

blonde af vilde blomster fast i den store grønne dug som ageren er. Snogen kan såmænd også ligne en ung frue, der er ude på gaden og gøre indkøb, gå i butikker, og hele tiden ser ind i de store butiksrunder hvor godt hun ser ud. Jeg synes nemlig en snog er smuk *Martin A. Hansen* (5). Enhver som ret har lært snogen at kende vil uden tøven kalde den et smukt og tiltalende dyr *Arthur Feddersen* (6). I kæret svømmede snogedronningen med sit lysende topasdiadem løftet over det sorte vandspejl *Valdemar Rørdam* (7).

Hvad smutter dér? Ej, se! en spraglet snog. · Nu overalt man finder slangen dog, · skønt den forbandede må klæbe · ved jorden og på bugen sig fremslæbe *Schack Staffeld* (8). Som sære, sorte snoges sagte snigen · nat nærmer sig *Johannes Dam* (9).

Og snogen snor sig · ved en solvarm stub på bakken, · jeg kan se · at den har hvide bellis · blomstrende i nakken *Lisbeth Bendixen* (10); travlt snor en snog på vejens ler i sol sin smækre krop · med nakkens hvide pletter i skindet mat og irret *Aage V. Reiter* (11).

Bag stente og dige slår snogen sin fold · nøjagtigt som garnet om trissen *Laurits Skov* (12).

Sladderens snigende snoge *Hansigne Lorenzen* (13); din løndrift, dit vilde begær, · mismod og avind, der yngled som slimede snoge i hjertet *Niels Møller* (14).

LITTERATUR: (1) 375c 41; (2) 653 136; (3) 910c 54; (4) 222z 65; (5) 495 24/12 1953 sml. 300j 120; (6) 154 563; (7) 753k 200; (8) 817b 179; (9) 147 152; (10) 692 30/5 1982; (11) 726g 38; (12) 802 18; (13) 533 13; (14) 593b 10.

Sladderer går som snogens spillende tunge. Tegning af H. Tegner til Holbergs »Philosophus udi egen Indbildning«.

Hugorm, *Vipera berus*

Den 50-70 cm lange hugorm har på ryggen en takket midterstribe. Hannen er grå, hunnen som regel brunlig, der kendes helt sorte eksemplarer. Lever i de fleste landsdeles skovmoser og -enge, men er hyppigst på lyngheder, klitter, diger o.a. tørre, solvarme steder.

– Danmarks Dyreverden 5, 229f.

Hugorm, ældre nydansk (o. 1300ff) d.s., oldnordisk hoggormr; som persontilnavn Hukorme (kannik i Roskilde) 1300-t, en søn af Ragnar Lodbrog blev kaldt Sigvard Hugormsøje (1); indgår i stednavne: Hugorballe 1300-t Århus, Hugormsagre 1668-1705 Egense s. SFyn og 1683-1793 Tranebjerg s. Samsø, Hugormhøjen i Borremosen ved Års; Ormedal 1502ff Kobberup s., Viborg a., Ormeblok 1786-92 Hjerting s. Sønderjylland, Vormtøj 1789-1803 Vedsted s., efterledet vel brugt som i ordet troltdøj; Ormesten 1696ff ved Sandvig og i Klemensker s. Bornholm, stenen skal i en dam være lagt oven på en hugorm for at hindre den i at forgifte kreaturerne (2), Ormehøj o. 1820 Rutsker s., måske i Ormebæk 1714ff ved Rønne og Ormtoft 1844 Rindum s., Ringkøbing a. (3).

Huggebase 1763ff (4), *hug Møn* 1824ff (5), *hugnak*, -*nagge* Fyn (6), *hovknak* VFyn (7), man skræmte børn med ordet hugnak (8).

Buskslange 1594, 1622 (9), *lyngorm* o. 1700-63, Jylland (10), *skovorm* 1848 (11), *ormslå* Bornholm 1856 (12); *hedeål* og *bakkeål* NJylland (13), sml. snog s. 324.

LITTERATUR: (1) 363 2.1,477; (2) 160 1906/23: 661; (3) 156 1,15; 4,437,574; 9,81; 10,25,61,223, 253; 12,8; 15,49; 17,421; 270k 22; (4) 693b 1,659; 439b 165; (5) 667 2,261; (6) 436 143; 160 1904/30:940,1032; (7) 388 (Ingslev); (8) 794 2,1884,45, 112; (9) 434 1,305 og 5,153; (10) 434 2,819; 693b 1,658; (11) 903 6,407; (12) 3 20; (13) 464f/b. 5,41; 212c 1,577; 937d 155; 388 (Langå o. 1925).

»HUSDYR«

Der var i Rebild bakker før Gravlev sø blev ud-tørret mange hugorme, som boede i sengehalmen, men det skræmte ikke nogen, og de gjorde ingen skade så længe man lod dem i fred. »Der kom en, som min søster og jeg legede med, sådan en køn rødbroget. Vi gav den mælk, men da far kom hjem om aftenen bar han den væk. Næste dag kom den igen, og far bar den atter væk. Men tredje aften bar han den så langt bort, at den ikke